

Ugye mesélsz nekem?

A „family storytime” adaptálásának lehetőségei

Anya, ugye mesélsz nekem? – hangzik esténként gyermekeink kérdése. A mesék szerepe tagadhatatlanul fontos. Kiterjesztik a képzeletet, támpontot adnak a fejlődő léleknek eligazodni az élet erdejében, miközben a gyermekek kognitív képességei fejlődnek. Azonban nem csak az otthoni környezetben való mesélés fontos, hanem a közösségi színtereken történő is. Így akár a könyvtár is lehetőséget adhat erre. A hazai könyvtárak feladatai közé 2018. január 1-től egyébként is bele tartozik a gyermek- és családbarát szolgáltatások nyújtása.¹

Magyarországon leginkább a hagyományos mesemondás ismert, most azonban ennek egy itthon még kevésbé elterjedt formáját kívánom bemutatni.

Kitekintés

A közösségi színtereken történő mesélés egyik meghatározó típusa az Amerikai Egyesült Államok könyvtáraiban előszeretettel megrendezett *storytime* gyermekeknek. Ennek során családok érkeznek gyermekeikkel a könyvtárba, ahol a könyvtáros a célközönségnek szóló könyvekből olvas fel, esetleg énekel, miközben a könyvet többször a gyermekek felé fordítja.

Több formája is létezik az úgynevezett *family storytime*-nak, de mindenekelőtt e programtípus alapvető jellemzőit szeretném bemutatni. Nézzünk egy példát!

A washingtoni DC Public Library a következő lehetőségeket kínálja fel a gyermekek részére:

- Baby Lap Time (Ölbéli játékok)
- Baby and Toddler Story Time (Baba és Kisgyermek Mesedélelőtt)
- Toddler Story Time (Kisgyermek Mesedélelőtt)
- Preschool Story Time (Iskolaelőkészítő Mesedélelőtt)

- Family Story Time (Családi Mesedélelőtt)
- Pajama Story Time² (Meseest)

Az összes típus azonos jellemzője, hogy szociális kompetenciákat fejleszt már a legkisebb kortól, miközben szórakoztat.

A *Baby Lap Time* a babáknak nyújt 20-30 percben lehetőséget, hogy megismerkedjenek a könyvekkel, a zenével, a ritmussal és az ölbéli játékokkal. A *Baby and Toddler Story Time* a születéstől két éves korig ajánlott, és hasonló elemeket tartalmaz, mint a *Baby Lap Time*. Speciálisan az iskola előtt álló gyermekeknek ajánlott a *Preschool Story Time* és a családoknak szóló foglalkozás, a *Family Story Time*. A *Preschool Story Time* fejleszti a gyermekek nyelvi kompetenciáját (nem feltétlenül a gyermekek anyanyelvén tartják a foglalkozásokat), a literacy skilt (olvasás- és íráskészség fejlesztés), és kiterjeszti a gyermek képzelőerejét, felkelti a világ iránti érdeklődését. A *Pajama Story Time*-ra érkehetnek a gyermekek akár pizsamában is, ahol szintén fejlesztik az előbb részletezett kompetenciákat, illetve készségeket.

Természetesen a DC Public Libraryhez hasonlóan más könyvtárak is kínálnak storytime foglalkozásokat. Nézzünk néhány példát: Calgary Public Library, Lincoln County Library – Libby, The New York Public Library, The Public Library of Cincinnati and Hamilton County.³

Family storytime Szatymazon

Településünk kis lélekszámú, viszont számos kisgyermekes család él Szatymazon, és sokaknak kisbabáik vannak. Kezdetben *preschool storytime* megszervezése volt a célom. Csakhogy időközben kiderült, hogy vegyesen érkeznek a gyermekek: babakortól 12 éves korig látogatják a foglalkozást szüleikkel vagy nagyszüleikkel. A *storytime* foglalkozástípusnak a *mesedélelőtt* kifejezést adtam, amelynek keretében kézműves foglalkozást is tartok, mivel településünkön nagyon kedveltek az ilyen és ehhez hasonló programok. Az alábbiakban egy *mesedélelőtt* menetét osztom meg önökkel.

A program havonta kétszer kerül megrendezésre szombat délelőttönként, melyet Facebook-eseményként is meghirdetek, túl azon, hogy a helyi újság is hírt ad róla. A Facebookon folytatott nem hivatalos igényfelmérésből derült ki, hogy a többség számára a szombat délelőttök megfelelőek. A foglalkozást a babáknak szóló mesékkal és mondókákkal kezdem, melyet nagy örömmel hallgatnak az idősebbek is. A könyvet a kezemben tartva mesélek az érkező babáknak, miközben a lapozót időnként feljűk fordítom. Azt vettem észre, hogy figyelnek egyrészt a mesére, másrészt a képekre is. Fél óra elteltével a legkisebbek elfáradnak, ezért fontos, hogy előre vegyük a lapozókat. Sokszor gyermekeknek szóló verseket is olvasok, mert oldják a hangulatot. Ezt követően a nagyobb gyermekeknek mesélek, és ha már fogytán a türelmük, akkor előveszem a színes ceruzákat, papírokat, ragasztókat és mindent, ami szükséges a kézműveskedéshez. A szülők segítenek gyermekeiknek a rajzolásban, illetve a ragasztásban. Nagyon jó hangulatban, nevetések közepette szokott eltelni az idő, miközben gyermekdalokat hallgatunk az éppen aktuális évszaknak, ünnepnek megfelelően. Egy órának hirdetem meg a programot, de valójában akár másfél órát is eltöltene a gyermekek és a szüleik, nagyszüleik a könyvtárban, és könyveket is kölcsönöznek, beiratkoznak. Szegedről is érkeztek vendégeim, akik a Facebookon látták az eseményt, és ezért ellátogattak hozzánk.

A family storytime továbbgondolása

További lehetőség volt a kormány által meghirdetett veszélyhelyzetben (46/2020. (III. 16. Korm. rendelet) a könyvtárakban felvételre rögzített storytime, amire szintén láthattunk külföldi példát, többek közt a Calgary Public Library Facebook-oldalán. Ezért hát arra az elhatározásra jutottam, hogy én is belefogok egy hasonló kezdeményezésbe a könyvtárunk Facebook-oldalán. Csakhogy én magukat a képeket mutattam mesélés közben, és nem saját magamról rögzítettem felvételt. Egy további nagyszerű lehetőség az úgynevezett *Story Walk* megvalósítása. A Lincoln County Public Library a Vale Recreational Parkkal és a Lincolnton Parks and Recreation Departmenttel kötött megállapodást, így megvalósíthatta a kimondottan gyermekeknek szóló kültéri lehetőséget: az iskoláskorú

gyermek a családjával a parkban sétálva olvashatnak a kihelyezett táblákon egy mesét a jettiről vagy a halakról, rákokról. A tevékenységekre és az olvasás- és íráskészség fejlesztésére vonatkozóan is tanácsokat kapnak a szülők a kihelyezett táblákon. A projektről Lincoln County Public Library Facebook-oldalán tudunk bővebb információt szerezni.⁴

Összegzés

Minden könyvtáros kollégámnak ajánlom a mesedélelőttök könyvtárunkba történő adaptálását. Kellemes környezetet érdemes biztosítanunk, példának okáért babzsákokat és rongyszőnyegeket helyezhetünk az olvasói térbe. A foglalkozás közben könyveket ajánlhatunk a szülőknek, amelyeket a program végétével kikölcsönözhetnek. A mesék felolvasásához használt könyvtári állományon túl mindössze jókedvre van szükségünk. Ha esetleg nehezebben kezelhető gyermekekkel foglalkozunk, erre is van megoldás. A könyvtárunk kapott egy régi, elnyűtt szőnyeget, melyet ki szoktam nevezni varázsszőnyegnek. Ha a gyermekek túlságosan izgatottak, rendetlenül viselkednek, akkor megkérem őket, hogy foglaljanak helyet a varázsszőnyegen, csak akkor indulhat el a mese. Bármilyen szőnyeg vagy egy zártabb térrész is megteszi. Fontos a rendszeresség, ezért kéthetente mindig ugyanabban az időben, szombaton fél tíztől kezdődnek a foglalkozások. Így akik rendszeresen ellátogatnak hozzánk, a különféle platformok igénybevétele nélkül is tudják, hogy mikor lesz a következő alkalom. Örömteli foglalkozásokat kívánok mindenkinek és sikeres adaptálást!

Jegyzetek:

1. 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700140.tv#lbj176id72f6> (2020.05.10.)
 2. DC Public Library: <https://www.dclibrary.org/kids/storytime> (2020.05.10.)
 3. Calgary Public Library: <https://calgarylibrary.ca/> (2020.05.10.)
<https://www.lincolncounty.org/> (2020.05.10.)
The New York Public Library: <https://www.nypl.org/> (2020.05.10.)
The Public Library of Cincinnati and Hamilton County: <https://www.cincinnatiilibrary.org/services/storytimes.html> (2020.05.10.)
 4. Lincoln County Public Library Story Walk:
https://www.facebook.com/search/top/?q=Lincoln%20County%20Public%20Library%20storywalk&epa=SEARCH_BOX (2020.05.10.)
-
-